

Cleantech Regio - Regio Deal



Indieners: Stichting Strategische Board Stedendriehoek (het triple helix platform in de regio) en de WGR Stedendriehoek (de acht samenwerkende gemeenten in de regio).

Partners: Ondernemend Cleantech Regio (het netwerk van elf samenwerkende ondernemersorganisaties en bedrijvenkringen), Saxion Hogescholen, Aventus en de Provincies Gelderland en Overijssel.

Onze opgave: to a sustainable prosperity

Ondernemers, onderwijs/onderzoek en overheden in de Cleantech Regio werken al meer dan 10 jaar intensief samen aan onze economische en maatschappelijke (meervoudige) regionale opgaven. Onze lange termijn visie is gericht op het realiseren van *sustainable prosperity*. Economie en ecologie gaan in onze regio hand in hand. Met behoud en versterking van de omgevingskwaliteiten zorgen we in het hier en nu en in de toekomst voor werk, welvaart en welzijn. In het belang van jong en oud, werknemers en werkzoekers, ondernemers en bestuurders.

Meer met minder

Cleantech staat voor meer met minder. Meer productiviteit, meer banen en meer efficiency. Met minder energieverbruik, minder verspilling van grondstoffen en minder impact op het milieu en de leefomgeving. Focus op energieneutraliteit en circulariteit van productie en consumptie. Niet alleen investeren wij in schone technologie die bijdraagt aan een duurzame wereld, cleantech staat ook voor de manier waarop wij ons vestigingsklimaat, economie en innovatie versterken. Het is de maatstaf voor hoe wij omgaan met vervoer en bereikbaarheid, wonen en leefomgeving, onderwijs en arbeidsmarkt. Cleantech loopt als 'groene' draad door alles heen. Dit is duidelijk te zien in de maart 2018 verschenen Agenda Cleantech Regio¹, waarin we onze doelen en ambities voor de periode 2019-2023 hebben samengebracht. Dat is voor ons het inhoudelijke vertrekpunt voor deze Regio Deal. De geografische afbakening van deze Regio Deal is bepaald door de Cleantech Regio (voorheen de Regio Stedendriehoek).²



De kracht van de Cleantech Regio

In de Cleantech Regio zetten inwoners en ondernemers bovengemiddeld in op duurzame productie en dienstverlening. Cleantech leeft dus zeker 'van onderop' bij onze inwoners, zoals bleek uit onderzoek van Motivaction (2016). Het netwerk van de elf samenwerkende bedrijvenkringen en ondernemersorganisaties in de regio profileert zich niet voor niets als *Ondernemend Cleantech Regio*. Maar ook uit de analyse in het onderzoek *Kracht van Oost* bleek dat onze regio hierin onderscheidend en innovatief is³. Onze Agenda is opgebouwd vanuit de inbreng van de samenleving: van bewoners, bedrijven, instellingen, overheden. Die bottom-up initiatieven willen wij vanuit onze samenwerking in de Cleantech Regio versterken. Niet alleen omdat wij de wereld beter achter willen laten voor volgende generaties maar ook omdat wij ervan overtuigd zijn dat cleantech onze economie stimuleert en nodig is voor het borgen van de brede welvaart in onze regio, nu en in de toekomst.

Overall ter wereld kom je producten en diensten tegen die in onze regio zijn bedacht, ontwikkeld en gemaakt. Zonnepanelen gemaakt met machines uit de Cleantech Regio wekken op alle continenten duurzame energie op. Kennis over bodem, lucht en water wordt (inter)nationaal vermarkt, net als informatie-, installatie- en koeltechnologie. Alternatieve herbruikbare vezels uit onze regio worden verwerkt in papier, geld en de bouw. We zijn ook vernieuwend in voeding en vleesverwerking en lopen internationaal voorop in recycling. Het zijn dit soort innovaties en producten die onze Cleantech Regio op de kaart zetten en een gezicht geven. Daarnaast is onze regio uniek in onze aandacht voor de grote waarde van ons landschap, in relatie tot onze steden en goede bereikbaarheid. Het is de plek waar *de snelweg van de landschappen*, de A1, kruist met de mooiste rivier van Nederland, de IJssel. Waar we de Veluwe, onze monumentale Hanzesteden, vitale dorpskernen, het unieke coulisselandschap van Salland en De Achterhoek en nog veel meer moois zorgvuldig koesteren en bewaren voor de generaties na ons.

Programmalijnen: van circulair innoveren tot toptalentenprogramma

In deze Regio Deal zijn die onderdelen uit onze Agenda opgenomen die een significante bijdrage leveren aan de doelen van het kabinetsbeleid en waar de hulp van het Rijk voor nodig is om tot realisatie te komen. We bouwen door op eerdere resultaten, maken scherpe keuzes en stellen ambitieuze, concrete doelen. De programma's staan niet op zichzelf: zij zijn onderling verknoopt en dragen elk op hun wijze bij of zijn zelfs nodig voor het realiseren van onze ambities. We onderscheiden 6 programmalijnen:

1. Energietransitie

"Met 25% reductie in CO₂ uitstoot is de Cleantech Regio in 2023 de meest duurzame regio in Nederland (eq. 9 peta-Joule/jr)"

Naast een brede inzet op het realiseren van energietransitie langs de lijnen zoals deze zijn uitgezet in o.a. het Klimaatakkoord, wil en kan de Cleantech Regio verschil maken door het ontwikkelen en implementeren van nieuwe toepassingen in duurzame opwekking, grootschalige energiebesparing in de (papier)industrie, energietransport en doorbraakproject bij het aardgasvrij maken van de bestaande gebouwde omgeving:

- **Aquathermie:** met de waterschappen werkzaam in onze regio wordt op diverse plaatsen gewerkt aan het opwekken van energie/warmte uit oppervlaktewater, rioolwater en/of waterzuiveringsinstallaties: een bron met veel potentieel. Samen met de in de Cleantech Regio aanwezige kennis uit het bedrijfsleven kan deze ontgonnen worden. Naast het opheffen van belemmeringen in wet- en regelgeving zijn er ook financiële drempels waar hulp van het Rijk bij nodig is.

¹ <https://www.cleantechregio.nl/over-ons/539-nieuw-een-gezamenlijke-agenda-cleantech-regio>

² Cleantech Regio is tevens penvoerder van de Regio Deal Circulaire Economie. De onderdelen uit de Regio Deal CE die worden gerealiseerd door/in de Cleantech Regio, zijn ook opgenomen in de onderhavige Regio Deal. Zij zijn gemarkeerd met een *) in de tekst waar van toepassing.

³ <https://www.gelderland.nl/krachtvanoost.html>

- **Energievoorziening papierindustrie:** met de voor Nederland unieke clustering van papierindustrie in onze regio in en om Eerbeek-Loenen worden plannen ontwikkeld om de energievoorziening in hoge mate fossielvrij te maken. Naast maatregelen op korte termijn biedt (ultra-)diepe geothermie hiervoor goede kansen. Het Rijk wordt verzocht om medewerking bij de uitvoering van geofysisch onderzoek en (mede)financiering van de realisatie.
- **A1 Energy backbone:** in de Cleantech zone A1 (langs de snelweg Amsterdam-Berlijn) zijn veel kansrijke opwekkingsinitiatieven. Deze worden belemmerd door een moeizame aansluiting op de bestaande energienetwerken, omdat ze zich afspelen op het grensvlak van het werkgebied van twee netwerkbedrijven. Door het realiseren van een Energy backbone langs de A1 die de initiatieven verbindt met de afnemers kan een groot potentieel aan duurzaam opgewekte energie efficiënt worden benut. Het Rijk wordt gevraagd om regelruimte en een financiële bijdrage.
- **Transform:** het aardgasvrij maken van de bestaande woningvoorraad is een majeure opgave met hoge complexiteit. Met Transform werken Apeldoorn, Deventer en Zutphen, samen met Zwolle aan een concept om dit proces gebiedsgewijs te versnellen en op te schalen. Binnen een periode van 5 tot 7 jaar is het doel om 40.000 woningen aardgasvrij te maken. Bewoners (eigenaren en huurders) wordt een haalbare en betaalbare alternatieve warmtebron geboden. Primair wordt het Rijk verzocht om medewerking bij het slechten van belemmeringen in de regelgeving en het toezicht. In een volgende fase is mogelijk ook een risicodragende (deel-)financiering nodig (bv. via invest.nl).
- **MKB-energie-abonnement;** in het verlengde van het reeds operationele Woningabonnement (zie desbetreffende Citydeal) is een faciliterend en ontzorgend concept ontwikkeld voor bedrijfspanden. Het Rijk wordt verzocht om medewerking daar waar de regelgeving knelt. Daarnaast is medewerking nodig om een bestaande MKB-kredietgarantie-faciliteit in te zetten.

Deze programmalijn levert een significante bijdrage aan de kabinetsdoelstellingen om de industrie, het bedrijfsleven en de bestaande gebouwde omgeving aardgasvrij te maken en het behalen van de doelen van het Parijse Klimaatakkoord.

2. Circulaire Economie

“In 2023 is de Cleantech Regio de meest circulaire regio van Europa”

De Cleantech Regio excelleert in het terugdringen van de hoeveelheid (huishoudelijk) afval. Steden als Apeldoorn en Deventer, maar ook onze dorpen scoren hierin op het hoogste (eigenlijk laagste!) niveau. Ook hier is de lat voor de langere termijn hoog gelegd: in 2030 wil de regio afvalvrij zijn. Voor 2023 zetten we in op het halveren van de huidige reeds lage hoeveelheid restafval. Als initiatiefnemer van Circles en penvoerder van de Regio Deal CE zit de Cleantech Regio in de kopgroep van circulaire regio's in Nederland. Met de volgende doorbraakprojecten willen we doorstoten naar de top in Europa:

- **Versnellingshuis *):** Nederland moet werk gaan maken van de circulaire economie. In de Cleantech Regio hebben we rond thema's als papier, plastic en in de maakindustrie al mooie voorbeelden laten zien. Juist daardoor is ons bedrijfsleven in staat om nog veel meer te bereiken. Zoals de ontwikkeling van nieuwe businessmodellen, die kunnen helpen

om bijvoorbeeld het probleem van de recycling van plastic aan te pakken. Belangrijk is in ieder geval dat projecten sneller uit de pilotfase komen en dat knellende regelgeving wegvalt. Samen met het Ministerie van I&W willen ondernemers hiervoor een speciaal versnellingscentrum opzetten met een nationale en Europese voorbeeldfunctie.

- **Circulaire Waterketen & waterfabriek *):** het waterschap Vallei en Veluwe wil samen met zijn partners een grensverleggende innovatieve waterzuivering realiseren in Wilp (gemeente Voorst) aan de IJssel. De Waterfabriek maakt gebruik van de nieuwste technieken om kostbare grondstoffen terug te winnen en energie op te wekken uit de afvalwaterstromen. Het Rijk is nodig om enkele belemmeringen weg te nemen. Ook een financiële bijdrage is nodig.
- **Cirkelwaarde:** de regionale afvalinzamelaar/grondstoffenbedrijf Circulus Berkel heeft verstrekkende plannen inzake het verwaarden van subfracties in de huishoudelijke afvalstroom (textiel, plastic, biogene stromen, elektronica, luiers). Voor het realiseren van een expertisecentrum genaamd Cirkelwaarde zoekt de Cleantech Regio de hulp van haar partners (w.o. het Rijk), zodat onze ambitie om het restafval nog verder terug te dringen richting 0 kg/inwoner/jr werkelijkheid kan worden.
- **De Mars:** het eerste circulaire bedrijventerrein van Nederland. Stammend uit het begin van de vorige eeuw is De Mars de afgelopen jaren ingrijpend geherstructureerd. Tal van bedrijven in de nieuwe, circulaire economie zijn hier neergestreken. Plastic, sloopafval, papier, metaal, tal van andere stromen vinden hier hun weg naar hergebruik in de ketens: een voorbeeld voor Nederland. Voor het realiseren van infrastructurele voorzieningen in de benodigde logistiek en energievoorziening wordt de hulp gezocht van onze partners, w.o. het Rijk.

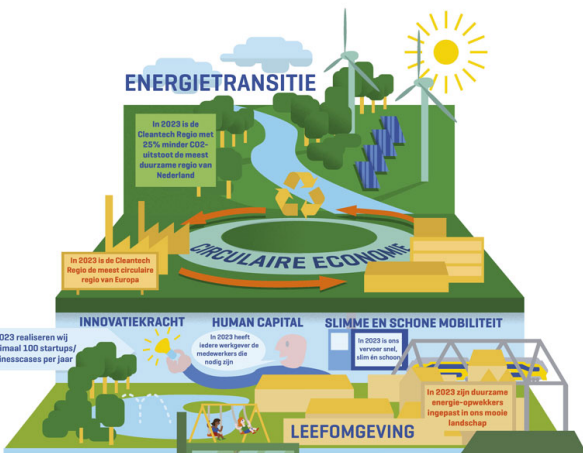
Met deze programmalijn draagt de regio bij aan het behalen van de kabinetsdoelen van het nationaal Grondstoffenakkoord, het Parijse Klimaatakkoord en de toerusting van het Nederlands bedrijfsleven in de omslag naar een circulaire werkwijze.

3. Innovatiekracht

“In 2023 ondersteunt de Cleantech Regio 100 startups en/of nieuwe business cases per jaar”

Mede op basis van de analyses van Kracht van Oost heeft onze regio de sectoren Papier/Vezels, Maakindustrie, Chemie, Agro en Food gekozen als onze regionale speerpunten. Dit sluit naadloos aan bij een aantal initiatieven uit het bedrijfsleven waar veelbelovende spelers ons vragen om support op het versterken van hun innovatiekracht.

- **S/Park:** samen met AkZo-Nobel hebben de gemeente Deventer en de provincie Overijssel onlangs besloten tot realisatie van het open innovatiecentrum S/Park, gericht op highly reactive chemistry. In 7 jaar tijd moet dit uitgroeien tot een campus met 700 hooggeschoolde arbeidsplaatsen met een world-class uitstraling. Onze inspanningen zijn nu gericht op het realiseren van opleidingsfaciliteiten en de verbinding met kansrijke aanpalende initiatieven zoals het Bio-parc.
- **CIDD:** de Gezondheidsdienst voor Dieren heeft samen met enkele tientallen spelers in en om de regio een initiatief genomen tot de ontwikkeling van het Centrum Innovatie in Diergezondheid en Duurzaamheid (CIDD). Het CIDD heeft de ambitie zich te ontwikkelen tot een nationaal kenniscentrum op dit vlak.



- **Agro-Inno-Center**; enkele belangrijke spelers in de Agro en Food-business hebben samen met de gemeente Lochem het voornemen tot realisatie van dit center, gericht op precision farming, sensing, GPS en aanverwante technieken, teneinde de opbrengst per ha te verhogen en het verbruik van (kunst)mest en bestrijdingsmiddelen te reduceren.

De regio vraagt (financiële) ondersteuning van haar partners (w.o. het Rijk) bij het realiseren van deze initiatieven met een landelijke of zelfs internationale uitstraling. **Met deze programmalijn draagt de regio bij aan de innovatiedoelen die het kabinet zich gesteld heeft. Maar zij dragen tevens bij aan de energie, klimaat- en grondstof-ambities van het kabinet.**

4. Human Capital

"In 2023 heeft iedere werkgever in de Cleantech Regio de medewerkers die nodig zijn"

Met het Akkoord van Beekbergen en de uitvoering van het sectorplan *Samen werk maken van werk* heeft de Cleantech Regio laten zien dat ze resultaat kan boeken op het vlak van Human capital. Om onze ambities te realiseren, is goed personeel een keiharde randvoorwaarde. Zonder goede vaklui komt er niets van terecht. Onze projecten met bovenregionale uitstraling zijn:

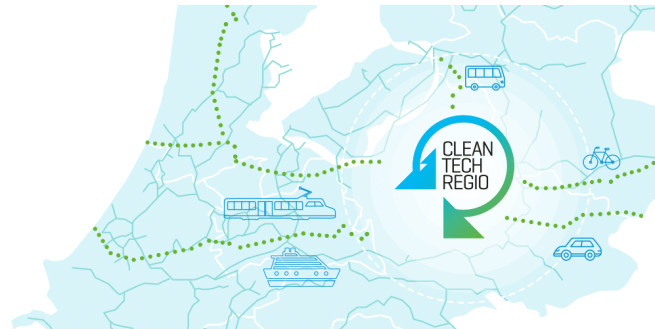
- **Instream techniek/IT**: met het Techniepact is de instroom vanuit PO/VO naar technische studies al flink toegenomen. Maar het is nog niet genoeg. Techniek (w.o. IT) moet een nog vanzelfsprekender keuze worden, zodat minimaal 40% hier met hart en ziel voor kiest. Een Techniepact-in-het-kwadraat is noodzakelijk.
- **High potential capacity building**: zelfs als we al ons beschikbaar potentieel (jongeren, instromers) weten te mobiliseren, zal het op middellange termijn niet voldoende zijn om aan de vraag uit het bedrijfsleven te voldoen. Daarom moeten we nadenken over het recruterende van potentieel van elders. Een integraal toptalentenprogramma realiseert randvoorwaarden in onderwijs, huisvesting, mobiliteit/bereikbaarheid, voorzieningen, marketing/werving etc.
- **Fieldlab Circular Design & Technology ***: het werken en denken in circulaire concepten vraagt een grote omslag in het huidige en toekomstige arbeidspotentieel. Behalve in theorie zal er ook geëxperimenteerd moeten worden met nieuwe materialen in nieuwe toepassingen en ontwerpen. Daarvoor is een fieldlab noodzakelijk.

Kortom: een grensverleggende aanpak is nodig. Hulp van het Rijk is daarvoor essentieel. Inhoudelijk en financieel. **De doelen van het kabinet voor een vraaggerichte arbeidsmarkt en het ontwikkelen van een brede kenniseconomie (niet alleen HBO/WO maar ook hoogwaardig MBO) sluiten hier naadloos op aan.**

5. Slimme & Schone Mobiliteit

"Het vervoer in de Cleantech Regio in 2023 is snel, slim en schoon"

In deze programmalijn werken we naast het versterken van onze bereikbaarheid aan CO₂-reductie en vitaliteit van inwoners. Het totale regionale programma Het totale programma omvat een scala aan projecten op het gebied van fiets, talking traffic, slimme vervoersconcepten, samenwerking werkgevers, logistiek en schone mobiliteit. Daarover lopen reeds contacten met het Rijk. In het kader van deze Regio Deal vragen wij extra inhoudelijke en financiële ondersteuning voor de volgende projecten:



- **Clean ports**: het borgen van de bevaarbaarheid van de IJssel en een betere benutting c.q. versterking van bestaande havenvoorzieningen in Deventer, Zutphen en Lochem (via het Twentekanaal) voor vrachtvervoer (containers/bulk) is een trigger om te werken aan het (re)vitaliseren van oude havengebieden, het versterken van landschappelijke en ecologische functies en in het een publiek/private aanpak stimuleren van de overstap van vervoer over de weg naar het water.
- **DEAC**: het eerste elektrische vliegtuig in Nederland steeg onlangs op vanaf Teuge, het vliegveld tussen Apeldoorn en Deventer. Bedrijven en kennisinstellingen (w.o. TNO en Aventus) hebben recent besloten tot oprichting van het Dutch Electric Aviation Center op Teuge. Daarmee verwachten zij op termijn een belangrijke bijdrage te leveren aan het reduceren van de milieubelasting van de luchtvaart in Nederland.
- **Deelvervoer**: het oude paradigma van ieder zijn eigen auto zal aan betekenis afnemen de komende jaren. Vernieuwende (openbaar/deel/on demand) vervoerconcepten zullen terrein winnen. Daarvoor is het nodig om meer overstappunten in wijken en dorpen te realiseren i.v.m. bereikbaarheid en leefbaarheid. Daarnaast wil de regio het grootschalig gebruik stimuleren van elektrische deelauto's, ook in combinatie met sociale bereikbaarheid van wijken en dorpen door bijvoorbeeld een straat, een wijk of een energie coöperatie.

Deze projecten dragen bij aan de doelstellingen van het rijksbeleid zoals het fossielvrij maken van transport en logistiek, het reduceren van congestie en verbeteren van de bereikbaarheid. Inhoudelijke en financiële ondersteuning op deze initiatieven vanuit het Rijk en andere nationale partners is nodig om deze tot ontwikkeling te kunnen brengen.

6. Leefomgeving

"In 2023 dragen de duurzame energieopwekkers in de Cleantech Regio bij aan de kwaliteit van ons landschap"

De Cleantech Regio bestaat bij de gratie van de ruimtelijke kwaliteit van de steden, de dorpen en het omringende landschap. Zoals overal staat ook hier de ruimte onder druk en dreigt verloederd, verrommeld en verarmd van die kwaliteit. Versterking van de bestaande kwaliteit kan juist leiden tot vergroting van attractiviteit voor bedrijven, high potentials en andere doelgroepen die nodig zijn om onze ambities te verwezenlijken.

- **Duurzame transformatie bedrijventerreinen**: door het bruikbaar maken van grote dakoppervlakten van bestaande bedrijfsgebouwen (ook waar die nu niet geschikt zijn) kan een groot potentieel aan duurzame opgewekte energie worden gerealiseerd. Dit kan hand in hand gaan met het opwaarderen en transformeren van de openbare ruimte met meer groen, betere fietsvoorzieningen, meer ruimtelijke kwaliteit, betere bereikbaarheid en herbestemming van incurante objecten op deze bedrijventerreinen. Een gebiedsgewijze aanpak-a-la-Transform biedt kansen.
- **Stadscampus**: in het gebied rond het NS-station in Deventer is een hoge concentratie aan (Cleantech) kennisinstellingen en -bedrijven aanwezig. Vanuit het bedrijfsleven zijn initiatieven genomen tot ontwikkeling van een 'stadscampus' waarin functies als wonen, werken en verblijven/recreëren in een hoogwaardig stedelijk milieu worden gecombineerd en daarmee

een attractor worden voor het type personeel dat deze bedrijven en instellingen dringend nodig hebben. In combinatie met goede bereikbaarheid heeft dit gebied de potentie in zich van een bovenregionale toplocatie waar Cleantech-gerelateerde kennis en innovatie kunnen floreren.

- **A1-Cleantech Parkway:** de verbreding van de A1 tussen Beekbergen en Azelo biedt volop kansen. Zo kunnen de nog in uitvoering te nemen fases van de verbreding volledig circulair uitgevoerd worden. Daarnaast is er een initiatief – ‘A1-miljoen-bomen’ – om de verschillende projecten voor duurzame energie-opwekking in de Cleantech A1-zone optimaal in te passen in het landschap door (her-)aanplant van 1 miljoen bomen.

De versterking van de leefomgeving met deze projecten draagt bij aan tal van kabinetsdoelen (landschap, ecologie, klimaat, duurzaamheid, innovatie, circulariteit). Naast financiële ondersteuning op deze projecten is medewerking van het Rijk nodig bij de opstelling van een circulair bestek voor de verbreding van de A1.

Financiering

Het totale investeringsvolume van deze Regio Deal bedraagt ruim vierentachtig miljoen euro, waarbij aangetekend dat met name in het onderdeel Leefomgeving plannen worden ontwikkeld waarvan de investeringsomvang nog nader bepaald gaat worden. Deze en andere onderdelen komen mogelijk in een volgende tranche aan de orde. Een samenvattend overzicht van de investeringen per programmalijn ziet er als volgt uit:

(bedragen x € 1.000.000)	Totale investering	Bijdrage private regio partners	Bijdrage publieke regio partners	Bijdrage Rijk (nader te bepalen)
Energietransitie	21,1	7,2	8,6	5,3
Circulaire Economie	29,7	4,28	18,3	7,12
Innovatiekracht	6,5	1,7	2,8	2
Human Capital	8,2	1,1	4,6	2,5
Slimme & Schone Mobiliteit	13,9	4,4	6,5	3
Leefomgeving	5	0,55	3,45	1
TOTAAL	84,4	19,23	44,25	20,92

Een nadere detaillering met de herkomst van de (co-)financiering op projectniveau is beschikbaar. Van publieke en private partners in de regio zijn op uiteenlopende manieren intentieverklaringen en toezeggingen afgegeven. De provincies Overijssel en Gelderland hebben aangegeven bereid te zijn onze Regio Deal inhoudelijk en financieel te ondersteunen. Maar ook betrokken publieke en private partners hebben die bereidheid uitgesproken. Met het Rijk gaan wij gaarne de dialoog aan over de benodigde inzet van Rijksmiddelen en de mogelijke zoekgebieden in diverse enveloppes en budgetten. Ook vanuit regionale financieringspartners worden voorwaarden gesteld voor het structureel borgen van de te realiseren projecten. Dat was en is een randvoorwaarde voor opname in deze Regio Deal. De wijze waarop loopt per onderdeel uiteen.⁴

Doelgroep en governance

De programma's en projecten in onze Agenda Cleantech Regio 2019-2023 worden vrijwel altijd uitgevoerd door lokale spelers (gemeenten, ondernemers, instellingen, bewoners of combinaties daarvan). Zij zijn de doelgroep van deze Regio Deal. Slechts een beperkt aantal projecten of programma's wordt centraal aangestuurd. Onze uitvoeringskracht zit in de samenleving, in ons netwerk. Die verankering aan de basis garandeert betrokkenheid, eigenaarschap en continuïteit op lange termijn van onze resultaten. De inzet van middelen vanuit de Regio Deal vindt, afhankelijk van het onderdeel, plaats vanuit de Strategische Board en/of de WGR Stedendriehoek. Zij sturen op het te behalen resultaat en leggen verantwoording af over de ingezette middelen. Samen voeren Board en WGR regio op de uitvoering van het totaal.

Samen naar een schone toekomst. Daar koersen wij op in de Cleantech Regio. In onze regio werken ondernemers, onderwijs/onderzoek en overheden samen aan een energieneutrale en duurzame economie en samenleving in de gemeenten Apeldoorn, Brummen, Deventer, Epe, Heerde, Lochem, Voorst en Zutphen. De Cleantech Regio legt bij de realisatie van zijn ambities steeds verbinding met omliggende regio's en met publieke en private partners.

www.cleantechregio.nl



Monitoring

Onze monitoring vindt plaats op 2 niveaus: output en outcome. De concrete resultaten/opbrengsten per project en programmalijn (onze output) worden periodiek gerapporteerd aan de besturen van Board en WGR. De resultaten/effecten op onze brede welvaart (economische/maatschappelijke outcome) worden voor het merendeel ontleend aan statistieken en andere gegevens van het CBS, PBL en andere nationale bronnen. Voor enkele specifieke onderwerpen waarvoor geen reguliere statistieken voorhanden zijn doen wij eigen onderzoek/dataverzameling, in samenwerking met Saxion Hogescholen. Daarnaast wordt ad hoc onderzoek verricht door externen. De verzamelde gegevens worden gepubliceerd via internet in onze Cleantech Regio Monitor (in ontwikkeling). De voorloper hiervan is te vinden op www.stedendriehoekindex.nl. De Cleantech Regio Monitor zal begin 2019 verschijnen.

⁴ De gemelde overlap met de Regio Deal Circulaire Economie betreft een totaal volume van € 28,9 miljoen, waarvan € 6,62 als Rijksbijdrage)